

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 >
Pe 3 luni 8 >

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă portul

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

91,— Oheul Dâmboviței —91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

S U M A R

Legea pentru judecătorii de pace, recensie asupra lucrării D-lui M. P. Rdulescu, de d-l Dimitrie Chebapci.

Jurisprudența Română :

Curtea de apel din București, secția I: *Ministerul Lucrărilor Publice cu Sultana I. Cioc și alții.*

Curtea de apel din București, secția II: *Gustav H. Opler cu Al. Brăescu.*

Idem: *Preotul Economu C. Ionescu cu G. Dimitrescu*, cu o observațiune de D-l D. Chebapci.

Tribunalul Ilfov, secția comercială: *T. Țaciu cu Colonel Zlăteanu și Ministerul de resbel.*

Bibliografie.

L E G E A

PENTRU

JUDECĂTORIILE DE PACE

Lucrarea aceasta este a unui judecător de ocol din Vălenii de Munte, d. Mihail P. Rădulescu.

Tânărul magistrat, prin funcțiunea ce o ocupă în timp de doi ani, a putut să aibă ocaziunea de a vedea și simți, unele greutăți ce le întâmpină un judecător, în aplicarea legii, față de o populațiune săracă și lipsită de cultură, cum mai cu seamă, este cea de la munte.

Ceea-ce mă îndeamnă mai mult a face o recensie asupra acestei lucrări, este pozițiunea în care se găsea autorul în timpul în care a scris: singur, neavând cu cine încinge discuțiunii asupra chestiunilor juridice, el a întreprins lucrarea cu cunoștințele ce le dobândise în școală, ajutat, cum anunță în prefață, de autorii ce au comentat codicile civil și acel de procedură.

Pe cât cunosc, este prima lucrare întreprinsă, ca comentariu al unei legi, de către un judecă-

tor tânăr, fiind și cea dintâi lucrare asupra comentării legii judecătorilor de ocoale.

La început sunt expuse regulile de interpretare a legilor, în urmă se află reproducă expunerea de motive.

Lucrarea începe cu judecătorii comunale, explicând întocmirea lor, art. 2—14 (pag. 22—39); ear în urmă, tratează despre căderile judecătorilor comunale.

Autorul arată că judecătorii comunale, conform art. 15, judecă fără drept de apel și fără recurs, întru cât nu se află în lege o dispozițiune ca aceea a art. 98 din legea judecătorilor de ocoale. Prin art. 16 judecătorii comunale sunt competente a statua asupra prigonirilor de stăpânire. Aici autorul observă deosebirea de legea veche care mărginea atribuțiunile, numai când prigonirele erau între săteni. În aceste prigoniri, nu se va redacta o carte de judecată, ci se va încheia un proces-verbal (circulara No. 16,140/96).

Jurații comunali judecă cu drept de apel, abaterile și contravențiunile la legea poliției rurale, abaterile de simplă poliție prevăzute în art. 164 pr. pen.

Asupra chemării părților în judecată, d-l Rădulescu observă :

«Conform art. 26, numai primarul său notarul va merge împreună cu reclamantul la casa părâtului; deci, dacă un alt consilier său jurat va însoți pe reclamant la casa părâtului, procedura va fi neregulată.»
«Legiuitorul, în mod expres, a limitat la primar și notar această îndatorire pentru a evita fraudă.» (pag. 48).

În privința termenului de grație prevăzut de art. 33, autorul face apel la înțelepciunea jura-

tilor spre a nu se face un abuz din facultatea ce le acordă legea. (pag. 53).

În privința executării, după ce arată că ea se face conform legii de urmărire din 24 Maiu 1877 de către primar și perceptor, se ocupă de contestațiunile ce s'ar putea ivi, arătând care bunuri mișcătoare nu pot fi urmărite.

Ajungând la urmărirea bunurilor nemișcătoare, autorul zice :

«Articolul 43 pune sub privegherea și controlul Judecătorului de Ocol vânzarea imobilelor alienabile».

«Autorisațiunea vânzării se va cere dar de la Judecătorul de Ocol, care va observa dacă toate formele prescise de legea de urmărire pentru împlinirea datoriiilor către stat și comună, au fost observate. (pag. 67).

În privința vânzării și a împotrivirei la vânzare, d-l Rădulescu nu admite un alt motiv de împotrivire de cât numai : *că a fost lipsă și n'a avut cunoștința de termen său de hotărîre.* (pag. 68).

În privința Judecătoriilor de Ocoale, autorul, după ce arată organizarea lor, trece apoi la competență, enumerând diferitele pricinii date Judecății de legile speciale : Constatarea, perceperea, și urmărirea veniturilor comunale, legea servitorilor.

Asupra competenței dată prin legea judecătoriilor de ocoale, autorul definește acțiunea personală și mobilă, arătând că ele se introduce la domiciliul pârâtului, că excepțiunea de necompetință, din cauză că s'au chemat la un alt judecător de cât acela al locuinței pârâtului, este relativă, pe când incompetința judecătorului de a se pronunța asupra unei afaceri a cărui valoare trece de 1,500 lei, este absolută de ordine publică. În urmă citează deosebite cazuri din jurisprudență (pag. 73—79).

Cererea reconvențională, prevăzută de art. 57, este ast-fel definită : *Cererea formată de pârât contra reclamantului, în cursul și înaintea aceleiași instanțe, cu scopul de a nimici sau reduce efectele acțiunii principale îndreptate în contra sa.* Definițiunea este cât se poate de exactă și corespunde perfect dispozițiunii art. 57 (pag. 80).

La art. 58, se arată că el vizează articoli 602, 603, 605, 668 și 669 cod. civ.

În privința art. 59, autorul arată deosebirea de legea din 1879, care limita competența judecătorului de ocol în a pronunța rezilierea contractelor de arendare sau locațiune numai pentru *cauză de neplată a chiriei*, pe când după legea din

1894 și cea actuală, se poate pronunța rezilierea pentru ori-ce motiv. (pag. 103).

Nu împărtășim părerea autorului care zice cum că cererea de reziliere a contractului de arendare sau închiriere, trebuie adresată la judecătorul domiciliului pârâtului, ea fiind o cerere personală mobilă, întru cât legea de procedură civilă atribue competența judecătorului unde se află situat, în un mod întins, „*acțiunile privitoare la imobile*“ și mai ales că judecătorul va avea mai în toate cazurile nevoie a descinde la fața locului spre a se convinge el însuși, cea ce nu s'ar putea face, dacă s'ar intenta la domiciliul pârâtului ori de câte ori acesta n'ar fi locuind în ocolul în care se află situat imobilul.

Comentarea acțiunilor posesorie dovedește, la autor, cunoștinți complete asupra materiei.

După ce arată că baza acțiunilor posesorie, este posesiunea și face istoricul lor, d-nu Rădulescu definește exact acțiunile în reintegrândă, complângere și denunțarea unei clădiri noi, desvoltă, cu multă metodă, teoria acțiunilor posesorie arătând sub care condițiuni, fie care din ele poate să fie exercitată, face apoi deosebirea între tulburarea de fapt adusă posesiunii și cea de drept, arată că acțiunile posesorie se exercită numai asupra imobilelor, căci mobilele și drepturile mobiliare sunt regulate de art. 1909 cod. civ; enumeră persoanele ce au capacitatea de a exercita acțiunile posesorii; în urmă citează mai multe cazuri din jurisprudență.

În art. 60, după ce se explică materiile cuprinse în el, se definește acțiunea de grănițuire astfel :

«Grănițuirea este dreptul ce are ori ce proprietar de a face să se constate și să se fixeze în mod judiciar, cert și invariabil, întinderea și limitele proprietății sale». (pag. 121).

Acțiunea de revendicare are o definițiune precisă, și prin care se deosebete lesne de acțiunea de hotărnicie și de petițiunea de ereditate : «Acțiunea în revendicare este o acțiune petitorie, prin care se reclamă, la una sau mai multe persoane, un fond determinat».

Se ocupă de revendicarea lucrurilor mișcătoare în cazurile prevăzute de art. 1909 și acela al art. 1730 cod. civ.

În urmă arată persoanele ce pot exercita ac-

țiunea de revendicare, și ce trebuie să dovedească reclamantul, care sunt mijloacele de dobândire a proprietății (art. 644 cod. civ.), definește actele autentice și arată puterea doveditoare ce o au, actele sub semnătură privată.

În urmă, cu multă minuțiozitate arată, efectele acțiunii în revendicare, și insistă mai mult asupra restituirei fructelor.

Asupra competenței judecătorului de ocol în acțiunea în revendicare, reproduce discuțiunile ce au avut loc în cameră și termină această materie importantă pe care a comentat-o cât se poate de bine, cu citarea diferitelor cazuri judecate.

Petițiunea de ereditate este astfel definită: „o acțiune mixtă adică este și reală și personală de oare ce, pe lângă revendicarea unui lucru, mai tinde și la obligarea pârâtului la oare care prestațiuni, prin care una sau mai multe persoane, cari se pretind a avea dreptul la o moștenire, de la persoana care o are posesiunea acelor obiecte“.

Se arată deosebirea între această acțiune și cea de împărțeală:

- 1) Prin obiectul cererii.
- 2) Prin modul de a se prescrie.

În urmă explică persoanele ce pot intenta această acțiune, și insistă mult asupra deosebirii ce există între acțiunea de ereditate și revendicare, cea întâi bazându-se pe calitatea de moștenitor cea de a doua se razimă pe titlul de proprietate.

«Obiectul petițiunii de ereditate, zice autorul, este restituirea moștenirii rămase de la defunct, despăgubirea stricăciunilor aduse, și restituirea fructelor».

Sunt dezvoltate pe larg, efectele înstreinărilor făcute de pârât, și arată care sunt obligațiunile reclamantului în petițiunea de ereditate.

Se explică punerea în posesiune a unei averi de moștenire, se face deosebirea între moștenitorii ce au sesina și cei-lalți, și, apoi trece la împărțirea succesiunilor.

Partea penală este tratată pe scurt, dându-se noțiunile trebuitoare, explicându-se acțiunea publică și cea privată care nasce din un delict, arătându-se funcțiunile ministerului public.

În urmă se ocupă de competența, care o decide judecătorul, după ce examinează actele, după ce ascultă martorii,

Definește contravențiunile, excesul de putere, arată cum se urmăresc contravențiunile, cum se face proba lor, ce putere de crezământ au procesele verbale.

Se ocupă de prescripțiunea acțiunilor și a pedepselor.

Cartea d-lui Rădulescu este o lucrare serioasă, de merit, utilă și chiar trebuitoare; autorul a avut în vedere, asupra fie cărui materii ce a tratat, părerile jurisconsultilor celor mai însemnați, jurisprudența din care citează cazurile cele mai importante.

D. Chebapci.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA I

Audiența de la 27 Iunie 1897

Președenția D-lui SC. POPESCU, Consilier

Deciziunea civilă No. 153

Ministerul Lucrărilor Publice cu Sultana I. Cioc și alții.

Expropriațiune pentru cauză de utilitate publică. — Renunțare. — Cine poate renunța la expropriațiunea hotărâtă.

Expropriațiune pentru cauză de utilitate publică. — Direcțiunea generală a căilor ferate române. — Ministerul lucrărilor publice. — Dacă acel minister poate executa o hotărâre de espropriere când direcțiunea căilor ferate a renunțat la acea expropriere.

1) *Administrațiunea care face o expropriere pentru cauză de utilitate publică este competentă să renunțe la acea expropriere când i se pare că nu mai e trebuincioasă.*

2) *Direcțiunea generală a căilor ferate române fiind o administrațiune ce depinde de Ministerul lucrărilor publice, când acea direcțiune renunță la executarea sentinței ce hotărăște espropriațiunea pentru cauză de utilitate publică a unui imobil oare-care, expropriere cerută de acea direcțiune, Ministerul lucrărilor publice numai poate executa acea sentință, căci în asemenea caz, direcțiunea căilor ferate fiind responsabilă de evicțiune, prin consecință Ministeriul este în definitiv responsabil de acea evicțiune, și cel ce este răspunzător de evicțiune nu poate cauza el însuși acea evicțiune.*

S'au ascultat d-l M. Alexandrescu avocatul apelantului Minister de lucrări publice în dezvoltarea motivelor de apel și d-l I. Brătescu din partea celor-lalți apelanți în combateri precum și d-l procuror Zanfirescu în conclusiuni fiind minore în cauză.

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut de Ministerul Lucrărilor Publice cât și de Sultana I. Cioc cu autorizația soțului său Ion Cioc de Elena I. Popa cu autorizația soțului său D. I. Popa și de Ecaterina G. Ilie acum Iancu Voinea ca tutoare și soțul său Iancu Voinea ca cotutore în contra sentinței trib. Ilfov, s. I., No. 252 din 1897;

Având în vedere desbaterile orale actele prezentate și conclusiunile scrise ale ambelor părți;

Având în vedere că apelanții: Sultana I. Cioc cu autorizația soțului său Ion Cioc; Elena I. Popa cu autorizația soțului său D. I. Popa și Ecaterina Gh. Ilie acum Iancu Voinea ca tutoare și soțul său Iancu Voinea, ca cotutore, au făcut contestațiune la executarea sentinței de expropriere pronunțată de trib. Ilfov, s. I., sub No. 394 din 1893 cerând să se desființeze formula executorie pusă pe această sentință și să se recunoască că acea sentință numai poate fi executată în contra lor;

Având în vedere că în apel, pe lângă motivele trase din neîndeplinirea formelor cerute de lege pentru a se putea executa în contra lor, sentința de expropriere arătată mai sus, contrariu au mai susținut că acea sentință nu mai poate fi în nici un caz invocată în contra lor, de oare-ce direcțiunea căilor ferate, a renunțat la efectele acelei sentințe;

Având în vedere că se constată că în adevăr direcțiunea căilor ferate a declarat că renunță la expropriatiunile în cesiune, că a publicat această renunțare în Monitorul Oficial No. . . . din că a cerut trib. să radieze transcrierea acelei hotărâri de expropriatiune prin adresa cu No. . . . din și că a notificat formal chiar contestatorilor, că consideră acea sentință de expropriere, ca nulă și neavenită și căci rămâne deplin și absoluți proprietari pe imobilele de care fuseseră expropriați;

Având în vedere și întâmpinarea făcută în această privință de reprezentantul Ministerului lucrărilor publice care pretinde că acea renunțare nu poate avea nici un efect de oare-ce direcțiunea căilor ferate nu avea competență a face o asemenea renunțare fără autorizarea Ministerului;

Considerând că expropriatiunile fiind făcute de direcțiunea căilor ferate și obținute în numele ei, aceiași direcțiune avea și competența de a renunța la dăsele când nu'i se mai păreau trebuincioase;

Că chiar dacă nu ar fi avut această competență direcțiunea generală a căilor ferate, făcând această renunțare fără autorizațiune și comunicând proprietarilor expropriați că hotărârea de expropriere era nulă și neavenită a comis față de aceștia un quasi delict de ale cărui consecințe este răspunzătoare;

Considerând că quasi delictul comis în exercițiul funcțiunii sale de directorul general al căilor ferate, care nu este de cât un agent al Ministerului lucrărilor publice este ca și direcțiunea generală a căilor ferate răspunzătoare de quasi delictul comis de directorul general;

Considerând că Ministerul este ast-fel răspunzător de evicțiunea care s'ar aduce contestatorilor, căci acea evicțiune ar fi numai rezultatul neîndeplinirii formelor legale, de către direcțiunea generală pentru validitatea renunțării, ei la expropriatiunile în cesiune;

Considerând că cel ce este răspunzător de evicțiune, nu poate cauza el însuși acea evicțiune: *quem de evictione tenet actis, eandem agentem repellit exceptis*;

Considerând că acest principiu al dreptului Roman, întemeiat pe cele mai recunoscute cerințe ale rațiunii și ale equității, a fost admisă și de legiuitorul nostru prin aplicațiunile făcute în mai multe din dispozițiunile codului nostru civil;

Considerând că ast-fel fiind, Ministerul lucrărilor publice nu mai poate evinge pe contestatori, executând în contra lor o sentință de expropriere, la care direcțiunea căilor ferate, a renunțat de mai mulți ani;

Că în consecință, apelul Ministerului urmează să fie respins, iar apelul contestatorilor caută a fi admis;

Pentru aceste motive,

Respinge apelul făcut de Ministerul lucrărilor publice.

Admite apelul făcut de Sultana I. Cioc, și cei-l-alți.

Reformează sentința și admite contestațiunea făcută de apelanți în contra executării sentinței cu No. 394 din 1893.

Desființează formula executorie pusă pe această sentință și declară că ea nu se poate executa în contra contestatorilor.

(ss) G. Manolescu, V. Bossy, I. E. Dobrescu.

grefier (s) N. Brătianu

O p i n i u n e

Având în vedere că unul din motivele pe care se întemeiază apelantele contestatoare Elena D. I. Popa, Sultana I. Cioc și Ecaterina G. Ilie, acum măritată Iancu Voinea, pentru a se opune la luarea în stăpânire a terenurilor de care au fost expropriați prin sentința tribunalului Ilfov, secția I, No. 394/93, este că direcțiunea căilor ferate române ar fi renunțat la expropriere;

Având în vedere că prin legea din 28 Maiu/92 s'a declarat de utilitate publică, între altele, construirea de ateliere în București și guvernul a fost autorizat a executa acele lucrări după proiectele elaborate de Ministerul lucrărilor publice; Că, în executarea acestei legi, a și intervenit sentința trib. Ilfov, secția I, cu No. 394/93 prin care se declară de expropriate terenurile aparținând la mai mulți locuitori din comuna Militari, județul Ilfov, între care figurează, Ion Cioc și moștenitorii lui Ștefan Cojocar, reprezentați prin contestatorii de astăzi; Că fiind vorba de lucrări urgente prin decretul No. 1629 din 7 Aprilie 1897, dat în conformitate cu art. 69 din legea de expropriere s'a și aprobat luarea de urgență în stăpânire a terenurilor prevăzute în sentința No. 394/93, rămânând a se îndeplini în urmă dispozițiunile legii de expropriere pentru stabilirea prețului de despăgubire sau schimbului de pământ și Ministerul lucrărilor publice a fost însărcinat cu executarea dispozițiunilor acestui decret; Că dar atât după legea din 28 Maiu 1892 cât și după decretul din 7 Aprilie 1897, guvernul și în special Ministrul lucrărilor publice este cel chemat a urmări exproprierele;

Având în vedere că dacă prin dispozițiuni ministeriale, direcția căilor ferate române a fost însărcinată cu executarea lucrărilor, de aci nu se poate deduce, că direcția avea puteri ilimitate și că putea renunța chiar la expropriere. Într'adevăr, după dispozițiunile legii pentru exploatarea căilor ferate ale statului, (art. 1 și 2) administrațiunea și exploatarea tuturilor căilor ferate aparținând statului se face în numele său de către Ministerul lucrărilor publice, cu ajutorul unei direcțiuni generale și al unui consiliu de administrațiune, cărora Ministerul le delegă o parte din atribuțiunile sale; Că atribuțiunile consiliului de administrațiune sunt specificate la art. 13—22 inclusiv, iar ale direcțiunii generale la art. 23—29 inclusiv; Că nicăeri nu se spune că direcțiunea are puteri așa de întinse cum 'i se atribue; Că nefiind cu nimic dovedit că, în ce privește construcțiunile, s'ar fi delegat direcției chiar dreptul de a renunța la efectele unei hotărâri de expropriere, adresa N. 13774/j 53 din 13/25 Ma-

1895 către Primul presedinte al tribunalului și notificarea din aceeași zi către Gheorghe Ilie unul din expropriatii adresate la direcția căilor ferate, prin care declară că renunță la efectele hotărârii No. 394/93 câtă a se considera ca nule și neavenite, rămânând ca hotărârea să-și producă efectele sale;

Având în vedere, că pentru luarea terenurilor în stăpânire de către administrație în cazuri urgente, cum e în specie, legea de expropriere prin art. 69 și urm. a prevăzut formalitățile de îndeplinit; Că desi legea prin art. 20 prevede că hotărârea expropriatului lipsește pe proprietar de dreptul de proprietate asupra fondului, lăsându-i numai posesiunea până la plata indemnității, din combinația acestui text cu art. 63 reiese în mod destul de clar că indemnitatea trebuie achitată în mâna celui în drept înaintea luării în posesiune și în cas de relus după ce se vor face ofertele reale;

Considerând însă că, în specie, fiind vorba de pământuri date după legea rurală, fapt, necontestat de părți, expropriatului pentru părți mai mari de 5000 m. p. după legea din 29 Maiu 1892 trebuia compensată prin dare de pământ echivalent pe o proprietate vecină a statului, iar până la punerea în posesiune a expropriatului pe pământul ce-i se dă în compensație, expropriantul e dator a plăti expropriatului un venit de 40 lei de hectar pe an din ziua luării în posesiune de către expropriant a terenului expropriat;

Considerând că pentru aceasta trebuia să intervină o hotărâre a tribunalului de punere în stăpânire, dată în conformitate cu art. 74 din legea de expropriere, hotărâre care nu există; Că dar pentru a se ajunge la deposedare, reu s'a pus formula executorie pe hotărâre prin care s'a declarat exproprierea; Că de acea e fără interes a se mai cerceta dacă aceste pământuri sunt astă-zî prin lege cuprinse în raza orașului București și dacă ele și-au pierdut ori-nu caracterul de inalienabilitate.

Pentru aceste motive,

Sub-semnatul sunt de părere, a se respinge apelul Ministerului lucrărilor publice ca nefondat și apelul făcut de Sultana I. Cioc, cu autorizațiunea soțului său, Ion Cioc, de Elena I. Popa, cu autorizațiunea soțului său D. I. Popa și de Ecaterina G. Ilie acuma Iancu Voinea ca tutoare și soful său Iancu Voinea ca cotutore, ca fără interes.

(ss) Sc. Popescu.

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența de la 19 Iunie 1897

Președenția D-lui A. T. H. C. KIVU, Președinte

Deciziunea comercială No. 44

Gustav H. Opler cu Al. Brăescu

Cambie. — Excepțiunile ce se pot opune la plata ei. — Cine le poate opune. — Când se pot opune. — Dacă le poate opune numai cel ce deține cambia prin gir în regulă sa și cel ce o deține ca simplu cesionar.

Prescripțiunile art. 349 din codul comercial, dupe care debitorul unei cambii nu poate opune la plata acelei cambii de cât excepțiunile privitoare la forma titlului sa și lipsa condițiilor necesare pentru exercițiul acțiunii, și excepțiunile personale aceluia care a exercitat această acțiune și cari ar rezulta dintr'un act scris, ar fi de o grabnică soluțiune și lichide, sunt generale și nu sunt edictate numai în favoarea giranților, ci și găsesc aplicarea chiar în cazul când s'ar afla în instanță, în acțiunea cambială, numai traentul și primitorul cambiei fără a fi trebuință a se examina dacă deținătorul cam-

biei o deține prin gir în regulă sa și este un simplu cesionar ordinar.

S'a ascultat d-l avocat I. G. Saita, din partea apelantului Gustav H. Opler, în dezvoltarea motivelor de apel și intimatul Al. Brăescu în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra opozițiunei făcută de Gustav H. Opler în contra decisiunei cu No. 19 din 1897 a acestei Curți;

Având în vedere desbaterile urmate, actele prezentate și concluziunile scrise;

Având în vedere, în fapt, că Gustav H. Opler a scris trei cambii în valoare de 50641 lei, bani 20, în ordinul firmei comerciale G. Luther; Că aceste cambii au fost transmise prin gir până ce au ajuns în mâinile intimatului Brăescu, care, după scadență, la 12 August 1896, chiamă în judecată pe emitent ca să fie condamnat la plată; Că emitentul G. H. Opler se opune la plată pe motivul că menționatele cambii au fost novate în virtutea unei convențiuni din 11 August 1895; Că tribunalul basându-se pe dispozițiunile art. 349 cod com., respinge această opozițiune făcută de Opler, care nemulțumit de sentința tribunalului, face apel.

Considerând că apelantul pretinde:

1) Că prin convențiunea de la 11 August 1895, s'ar fi efectuat o novațiune care în virtutea art. 1091 și 1128 c. civ., a stins în totul prima obligațiune coprinsă în cambii, ceea ce l'a și făcut a intenta acțiune în restituțiunea lor, — proces pendinte înaintea trib. Ilfov, secția comercială; 2-lea că această excepțiune personală opozabilă lui G. Luther, este opozabilă și reclamantului Brăescu pe cât timp densusul a primit cambiile după protest și dar, conform art. 281 c. com. un asemenea gir nu produce de cât efectele unei cesiuni;

Considerând că ori cât de întemeiat ar fi principiul că convențiunea de la 11 August 1895, ar constitui o novațiune, având de efect stingerea obligațiunei primitive, totuși în speță nu-si poate avea aplicația fiind vorba de o acțiune cambială la care nu se poate face alte opunerii la plată de cât excepțiunile personale, care ar rezulta dintr'un act serios, de o grabnică soluțiune și dacă vor fi lichide; Că convențiunea invocată, de parte de a fi liquidă, însuși apelantul recunoaște că este contestată, fiind proces pendinte înaintea tribunalului, și apoi din chiar conținutul ei reiese că nu e liquidă, pentru că oponentul să obligă a da ipotecă în locul cambiilor, ceea-ce în fapt a recunoscut că nu a făcut;

Considerând că prescripțiunile art. 349 c. com. sunt generale și nu sunt edictate numai în favoarea giranților, ele și găsesc aplicarea chiar în cazul când s'ar afla în instanță numai traentul și primitorul cambiei; Că dar nu mai este nici un interes a examina dacă intimatul deține cambiile printr'un gir în regulă sa și este un simplu cesionar ordinar;

Pentru aceste motive și cele coprinse în sentința apelată.

Respinge opoziția făcută de Gustav H. Opler în contra decisiunei cu No. 19/97 a acestei Curți.

(ss) At. C. Kivu, Al. Stoicescu, I. Cerkez, M. Iulian, grefier, (s) C. Bilciurescu.

Audiența de la 21 Iunie 1897

Președinția D-lui ATH. C. KIVU, Președinte

Deciziunea comercială No. 45

Preotul Economu C. Ionescu cu Gh. Dimitrescu

Construcțiuni.-- Antreprenor. — Architect. — Adăogiri și cheltueli făcute peste planul stabilit și desbătut între proprietar și constructor sau architect. — Când proprietarul este obligat a plăti aceste adăogiri.

Acțiunea de *in rem verso*.—Când se poate intenta. — Dacă se poate intenta când e vorba de executarea unei convențiuni dintre părțile litigante.

1) Intreprinzătorul de construcțiuni sau architectul care s'a însărcinat a da gata un edificiu dupe un plan statornicit și desbătut cu comitentele, nu poate cere nici sporire de plată sub pretext că s'a făcut la plan modificări și adăogiri, dacă acestea n'au fost înscris, aprobate și prețul lor defipt cu comitentele.

2) Acțiunea de *in rem verso* nu poate fi intentată de cât în lipsa oricărei convențiuni între părți, întru cât nu poate fi vorba de o gestiune de afaceri când este vorba de executarea unui contract dintre părțile litigante.

S'a ascultat: d-l avocat Barbu Pălineanu din partea Preotului Economu C. Ionescu, și d-nii avocați V. Vineș și Budișteanu, din partea lui Gh. Dumitrescu.

Curtea deliberând,

Având în vedere apelurile făcute de Preotul Economu C. Ionescu prin petițiunea înregistrată la No. 1711 din 12 Martie 1897, și de Gh. Dumitrescu prin petițiunea înregistrată la No. 1843 din 17 Martie 1897, contra sentinței cu No. 405 din 20 Februarie 1897 a trib Ilfov, secția comercială.

Ascultând pe părți în conclusiunile lor orale și scrise;

Având în vedere că din actele prezentate și conclusiuni se constată că apelantele Gh. Dumitrescu, la 8 Octombrie 1896, chiamă în judecata tribunalului Ilfov, secția comercială, pe Preotul Economu C. Ionescu pentru a fi condamnat la plata sumei de 11000 lei, cu dobânda lor, prețul unor modificări și adaose la planul caselor ce se însărcinase Dumitrescu, ca antreprenor a construi Preotului Ionescu; Că tribunalul admițând în parte pretențiunea lui Dumitrescu, condamnă pe Preotul Ionescu, prin sentința No. 405 din 1897, a'i plăti pentru aceste adaose și modificări suma de lei 5851 bani 85 cu procentele lor; Că ambele părți nemulțumite pe această sentință au făcut sus arătatele apeluri, asupra cărora Curtea este chemată a se pronunța;

Având în vedere că ambele părți recunosc că în anul 1896 Preotul C. Ionescu, a convenit cu Gh. Dumitrescu ca antreprenor, spre a'i construi și da gata o casă pe Bulevardul Neatârănei, București, cu prețul de 14 000 lei, alcătuit de comun acord, un plan, aprobat atât de densus cât și de Primăria Capitalei; Că casa s'a construit și că arătatul preț s'a primit de antreprenor, dar acesta pretinde că în timpul lucrărilor Preotul Ionescu a cerut și densus a primit și făcut modificări la planul alcătuit, modificări a căror valoare se ridică la suma de 11000 lei, pe care antreprenorul le cere de la comitente;

Având în vedere că comitentele, Preotul Economu C. Ionescu, opune adversarului său, finele de neprimire al acțiunii și prin urmare netemeinicia ei pe baza articolului 1484 c. civ.;

Considerând că după termenii acestui articol întreprinzătorul sau architectul care s'a însărcinat a da gata un edificiu după un plan statornicit și desbătut cu comitentele, nu poate cere nici-o sporire de plată sub

pretext că s'a făcut la plan modificări și adăogiri, dacă acestea n'au fost în scris aprobate și prețul lor defipt cu comitentele; Că prin urmare legea pentru a garanta pe proprietari contra consiliilor interesate ale antreprenorilor, a derogat la principiile generale, dispunând că schimbările sau adăogirile la planul statornicit trebuie să fie aprobate în scris de proprietar;

Ast-fel fiind, legiuitorul prin această dispozițiune are de obiect nu de a supune convențiunile relative la întreprinderi de construcțiuni de edificii la regula generală prevăzută de art. 1191 c. civ. ci de a deduce din lipsa de autorizație scrisă a proprietarului, presumpțiunea *juris et de jure*, că schimbările și adaosele făcute la plan, nu pot da loc la nici un supliment de preț; nu este o simplă gestiune de probă, ci o condițiune fără care architectul sau antreprenorul nu poate avea acțiune contra proprietarului, nici prin ajutorul interogatorului nici al jurământului;

Considerând cele expuse, rezultă că, pentru ca schimbările sau adăogirile să rămăe în sarcina architectului sau antreprenorului, se cere următoarele condițiuni: 1) ca tocmeala să fi fost făcută în total; 2) să fi făcut un plan statornicit și desbătut cu comitentele, și 3) să nu fie o autorizație scrisă din partea comitentului despre schimbările sau adăogirile făcute și prețul lor defipt cu comitentele;

Că așa fiind nu poate fi vorba de existența unui devis, pentru a se aplica dispozițiunile art. 1484 c. civ.;

Considerând în specie că apelantele Gh. Dumitrescu în lipsă de o aprobațiune scrisă din partea Preotului a adăogirilor făcute la planul convenit pentru a'și dovedi pretențiunea sa, a invocat mărturisirea Preotului C. Ionescu care pretinde că ar fi făcut-o înaintea tribunalului și acesta se bazează tot pe această mărturisire, și pe actul de expertisă spre a se admite cererea reclamantului, iar din declarația preotului consemnată în procesul-verbal al sentinței nu rezultă că acesta a făcut vre-o mărturisire, ci că toate adausele au fost făcute de el personal și plătite celor care le-a executat;

Că, cartea poștală prezentată de Gh. Dumitrescu este trimisă de Preot atunci pe când erau în proces, mult posterior pretinselor adăogiri făcute la plan, și nici rezultă din ea că Preotul a consumțit la vre-o modificare sau adăogire la planul caselor;

Considerând în fine că nici acțiunea de *in rem verso* nu o poate invoca apelantele Gh. Dumitrescu, căci acesta presupune lipsa oricărei convențiuni între părți or, în specie nu poate fi vorba de o gestiune de afaceri, ci de execuția unui contract de întreprindere și prin urmare de aplicațiunea art. 1484 c. civ.;

Că prin urmare dacă schimbări se vor fi făcut la planul caselor ce Gh. Dumitrescu s'a angajat a clădi Preotului C. Ionescu, din momentul ce ele n'au fost în scris autorizate de acesta, rămân în sarcina antreprenorului;

Pentru aceste motive,

Respinge apelul făcut de Gh. Dumitrescu în contra sentinței cu No. 405 din 1897 a tribunalului Ilfov, secția comercială;

Admite apelul făcut de Preotul Economu C. Ionescu în contra aceleiași sentințe; și

Apără pe acesta de pretenția lui Gh. Dumitrescu.

(ss) Ath. C. Kivu, Al. Stoicescu, I. Cerches, M. Iulian.

(s) p. Grefier, Bahrim.

Specia judecată de Curte, are importanță, din pricină că astăzi s'au înmulțit facerea clădirilor.

Legea, prin art. 1484 din codul civil, dispune în partea a II-a, ca întreprinzătorul său arhitectul să nu aibă dreptul de a reclama de la comitentul, cu care s'a învoit a da gata un edificiu după un plan statornicit și desbătut, nici o sporire de plată, nici sub pretext de scumpirea muncii manuale ori a materialelor, nici sub pretext că s'au făcut la planul zis schimbări și adăogiri, dacă aceste adăogiri și schimbări n'au fost în scris aprobate și prețul lor defipt cu comitentele.

Prescripțiunea aceasta este o urmare a regulei așternută în articolul 1191 din codul civil: «Nu se va primi nici odată o dovadă prin martori, în contra sau peste cea ce coprinde actul, nici despre cea ce s'ar prelinde că s'ar fi zis înainte, la timpul, sau în urma confecțiunei actului, cu toate că ar fi cestiune de o sumă sau o valoare mai mică de 150 lei». (Leg. 1. C. De testibus, 4, 20; Ordonanța de Moulis din 1556.)

Legea presupune că părțile care au făcut convențiunea lor printr'un înscris, tot ast-fel ar fi făcut și cu modificările ei.

Derogațiunea stă numai în acea că nu este primită dovada prin martori chiar și când ar fi un început de dovadă scrisă (art. 1197 cod. civ.)

Având acest caracter, interpretarea dispozițiunei legii trebuie să fie restrictivă, aplicabilă numai la cazurile anume prevăzute de lege.

Motivele ce au îndemnat pe legiuitor întru a lua asemenea măsură în potriua arhitecților, sunt teama de a nu ruina pe proprietarii cari își fac construcțiunile lor, potrivit unei sumi ce e determinată pentru acoperirea costului, ferindu-i de încercările ce le ar face arhitecții din deosebite motive, ca sub cuvântul de înfrumusețare și de sporire a valorii clădirei, să aducă modificări ce ar provoca cheltueli ne prevăzute de proprietar și de multe ori peste puterile lui.

Art. 1484 este pus sub capitolul V «Despre locațiunea lucrărilor»; Cu toate acestea, când cel ce se însărcinează cu o lucrare procură și materia, în acest caz alcătuirea ține și de vânzare și de locațiune. Aubry et Rau, în nota 2 zice: «designarea contractului în virtutea căruia se intentă acțiunea, nefiind cerută de procedura civilă, natura mixtă a acestui contract nu are nici o utilitate practică». În esplicarea art. 1484 se va vedea însă că natura contractului slujește la deslegarea unor cazuri asupra cărora s'a ivit nedomiriri.

Curtea, prin decisiunea publicată, face o dreaptă aplicațiune a art. 1484, însă motivele pe care se întemeiază dau loc la unele observațiuni. Ast-fel, Curtea afirmă că dispozițiunea legii nu ar fi o urmare a regulei cuprinse în art. 1191 cod. civ. ci o presumpțiune *juris et de jure*, că schimbările și adausele făcute la plan, nu pot da loc la nici un supliment de preț.

Consequentă cu cele așternute, Curtea discută mijlocul de apărare invocat de antreprenor, basat pe mărturisirea proprietarului, și examinând cuprinderea cărții poștale, data ei, nu găsește o mărturisire.

Noi am arătat, din potrivă, cum că dispozițiunea din art. 1484 este o urmare a regulei cuprinse în art. 1191, care nu permite să se dovedească alt-fel

de cât prin înscris împotriva cuprinderei actului, nici că s'au făcut unele modificări la alcătuirea constatată prin un înscris. Derogațiunea este adusă regulei cuprinse în art. 1197, după care dovada cu martori și presumpțiunii, este admisibilă, ori de câte ori există un început de probă scrisă. Art. 1484 nu admite complectarea dovezei, nici nu consideră de valabilă, nu dă dreptul la o acțiune în justiție, la alcătuirile de adăogiri, modificări, de cât numai când sunt constatate printr'un act scris de proprietar. (Aubry et Rau, vol. III, § 374, pag. 49, nota 16.—Duvergier IV, 366. Douae, 20 Aprilie 1831. Sirey 31, 2, 337. Laurent vol. XXVI, No. 67, pag. 80, Colmet de Santerre, vol. VII, No. 246 bis — IV ;—Guillouard, vol. No. 884, 890).

Curtea zice că dispozițiunea art. 1484 este o presumpțiune *juris et de jure*, întocmai cum a zis Curtea de apel din Douae, prin hotărârea din 16 August 1820).

Asupra acestei hotăriri Laurent observă: Art. 1793 «(1484) nu stabilește presumpțiune, el refuză ori-ce acțiune arhitectului când schimbările n'au fost autorizate prin înscris. Admițându-se că ar fi o presumpțiune, nu este esact să se zică că nici o probă nu este admisă în potriua presumpțiunei legii, căci art. 1352 «(1202 c. civ.) admite mărturisirea și jurământul; deosebirea ce stabilește Curtea între mărturisirea curat voluntară și acea făcută în urma unui interogator n'are nici o bază legală, ea e contrară cu textul și cu spiritul legii. Curtea nu avea trebuință de a invoca o pretinsă presumpțiune a legii; era în deajuns, pentru a hotări asupra contestațiunei de a se rezema pe textul art. 1793 ast-fel cum a fost interpretat de oratoriul Tribunalului. Aceasta dovedește marea importanță ce o au motivele pentru interpretarea codului; acolo este adevăratul spirit al legilor care slujesc întru hotărârea greutăților ce ele presentă». Loc. Cit.

Ca urmare la presupusa presumpțiune, și întru a se conforma dispozițiunei art. 1202, Curtea discută dovada trasă din mărturisirea preotului. Dovada însă atât din mărturisire cât și din jurământ nu este primită.

Am observat la început că scopul legiuitorului când a edictat dispozițiunea din art. 1484, nu a fost de a înlătura greutățile de dovedire ce ar naște din adăogiri și schimbări a căror cost nu ar fi determinat, ci de a feri pe proprietar de îndemnurile, de povețele, mai în tot-d'auna interesate a arhitecților, spre a nu li se potrivea lor în necunoștință de cât il va costa, aceea ce însă nu se poate întâmpla în cazul în care au determinat prețul adăogirilor, și s'au redactat un act scris. Legea ocrotește slăbiciunea proprietarului, păzindu-l de a nu fi surprins prin niște sumi mari ce ar avea a plăti pentru adăogiri pe care el nu s'ar fi hotărât a le cheltui, dacă știa la cât se urcă. (A se vedea pe lângă autoritățile citate mai sus și decis. Curței de casație s. I No. 208 din 17 Maiu 1891, Bul. 1891, p. 588).

Asupra motivului de equitate invocat de antreprenor Curtea declară că el nu poate să aibă acțiunea de *in rem verso*, pe câtă vreme această acțiune presupune lipsa ori-cărei convențiuni între părți. Acelaș raționament îl dă Laurent, în critica ce face unei hotăriri a Curței din Bruxelles din 16 Aprilie 1859 (*Pasicrisie* 1860 2, 146).

Noi socotim că argumentul dat de marele juriconsult nu este destul de puternic, și că mai bine s'ar fi jinit de povața ce el o dădea Curții din Douae: de a se ținea de textul legii și de a interpreta, după motivele date de oratoriul Tribunalului.

Acțiunea de *in rem verso* se acordă în favoarea celui care a contractat cu o persoană incapabilă, cu femeia fără autorisarea bărbatului, minor etc., întrucât incapabilul a tras un folos, bazându-se pe principiul de equitate că nimeni nu se poate îmbogăți în paguba altuia, și este obligat în măsura profitului, *quatenus locupletior factus est.* (person). Arg. din art. 1164 cod. civ.

De asemenea când plata făcută unui creditor incapabil ia profit art. 1098 cod. civ., art. 1096.

Când se girează afacerile altuia, fără știrea lui, în materie de societate.

În specie aceasta nu se potrivește argumentul, pentru că proprietarul ce și clădește o casă, se duce de vede lucrările cum înaintează; el poate vedea adăogirile și schimbările făcute la clădire, și neopunându-se, el consimte tacit. Iată dar o convențiune tacită, dar la care nu este obligat de art. 1484, tot ast-fel el poate să nu știe de adăogiri.

Sunt nedumeriri asupra cazului în care, de și s'a redactat un act scris pentru adăogiri și părțile au fixat prețul, iar acest preț nu este constatat prin *inscris*.

Marea majoritate a autorilor, argumentând din aceea că dispozițiunea art. 1484, fiind o derogatiune, trebuie mărginită la cazul prevăzut; ori pentru preț nu se cere să se constate prin act scris.

Tocmai aceasta n'ar rezulta din redacțiunea art. 1484 dar admițând cum că ar rezulta, noi vom zice cum că natura acestui contract fiind mixtă, aparținând și la vânzare, aceasta e radical nulă când nu cuprinde prețul

D. Chebapci.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența de la 20 Iunie 1897

Președenția D-lui D. FLORESCU, Membru

Sentiința No. 1195

T. Țaciu cu Colonel Zlăteanu și Ministerul de Resbel

Acte de comerț. — Care sunt actele de comerț. — Quasi-delict imputat unui necomerciant. — Dacă este un act de comerț.

Acțiune. — Apel. — Tribunalul Ilfov. — Cum se adresează acțiunile și apelurile la acest tribunal. — Materie civilă. — Materie comercială.

1) Asemănat art. 3 și 4 din codul comercial nu se consideră ca acte de comerț de cât acele anume specificate de lege sau acele cari în afară de enumerațiunea dată de lege, făcându-se de un comerciant n'ar fi civile prin natura lor însăși.

Ast-fel un quasi-delict imputat unui necomerciant de un comerciant nu poate fi considerat că e un act de comerț.

2) La tribunalul Ilfov, cererile noi introduse câtă a fi adresate primului președinte pentru a le repartisa, și asemănat art. 895 din codul comercial, numai acțiunile și apelurile în materie comercială pot fi adresate direct președintelui secției comerciale.

Ast-fel când un apel civil a fost adresat direct președintelui secției comerciale, această secțiune, constatând că afacerea este de natură civilă, trebuie să trimită dosarul la primul președinte al tribunalului spre a repartisa afacerea la secția respectivă.

S'a ascultat d-l N. Durma, avocatul intimatului Colonel Zlăteanu în desvoltarea incidentului de necompetința trib. comercială afacerea fiind civilă și d-l I. G. Saita avocatul apelantului T. Țaciu în combateri.

Tribunalul deliberând,

Vezând incidentul ridicat;

Vezând apelul și acțiunea intentată de T. Țaciu înaintea judecătorului de ocol No. 1 București în ziua de 7 Decembrie 1896 contra d-lui colonel Zlăteanu Petre și Ministerul de resbel; Că obiectul acestei acțiuni consistă în a imputa d-lui colonel Zlăteanu Petre și Ministerului de Resbel un quasi-delict, consistând în aceea că Zlăteanu Petre în calitate de comandant al regimentului 3 Călărași și ca prepus al Ministerului de resbel având poprită leafa unui subaltern al său Căpitan Niculescu după cererea lui T. Țaciu până în concurența sumei de 720 lei, nu s'a conformat sentinței de validare a poprirei și nu a vărsat suma mai sus arătată în mâinele reclamantului Țaciu;

Vezând art. 3 și 4 cod. com.

Considerând că conform acestor texte de lege nu sunt acte de comerț de cât acele anume specificate de lege sau acele care în afară de enumerațiunea dată de lege, care făcându-se de un comerciant n'ar fi civile prin natura lor însuși;

Că în specie fiind vorba de un quasi-delict imputat unui necomerciant (d-l colonel Zlăteanu) nimic nu arată comercialitatea acestui act;

Vezând legile de organizare a trib. Ilfov;

Că conform acestor legi, la tribunalul Ilfov, cererile noi introduse câtă a fi adresate primului președinte pentru a le repartisa, că conform art. 895 cod. com. numai acțiunile și apelurile în materie comercială pot fi adresate direct președintelui secției comerciale;

Considerând că apelul de față fiind un apel civil și constituind o cerere nouă, trebuia conform celor mai sus expuse a fi îndreptat primului președinte al tribunalului pentru a fi repartizat conform legii.

Pentru aceste considerante redactate de d-l judecător Mih. Cristea, hotărăște:

Constată că afacerea este de natură civilă și dispune trimiterea dosarului d-lui prim-președinte spre a repartisa afacerea.

(ss) D. Florescu, M. Christea, M. Durma.

p. grefier S. Niculescu.

BIBLIOGRAFIE

A apărut 2 volume:

TRATAT TEORETIC ȘI PRACTIC

DE

PROCEDURA CIVILĂ

DE

DIMITRIE CHEBAPCI

Doctor în drept, Avocat

Primul volum conține: Legea judecătorilor de pace, acțiunile posesorie, acțiunea de revendicare, regulamentul de hotărnicie, legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică.

Volumul al II-lea conține:

ESECUȚIUNEA SILITĂ

Ambele volume fiind de mare folos, magistraților, avocaților și studenților în drept, ele se găsesc de vânzare la autor *str. Planțelor No. 39*, și se pot procura în urma unei scrisori și a înaintării costului prin mandat poștal.

Fie care volum costă 12 lei, ambele volume 24.